

SVE BOLJE I BOLJE

Putokaz za Afriku, putokaz za plemenitost, putokaz za čovječnost, putokaz za smislen život...

Goran Šimac • 12/11/2025 • 19:21

Kako svatko može pomoći sam sebi i učiniti svoj život smislenijim? Lako: neka pomogne drugome kojemu je pomoć potrebija. Na to upućuju bezbrojni primjeri iz života i ljudske sadašnjosti i prošlosti. Srećom, uvijek je bio ljudi koji su bili spremni na žrtve i odricanja u odluci da pomognu drugima – potrebitijima – kako se to kaže. U trenucima najvećih katastrofa i zla, poput ratova, uvijek je bilo odvažnih, nesebičnih i smjernih koji su spašavali, primjerice, ugrožene ljude od bolesti, neimaštine, nevolja, poplava, potresa, ili raznih ugnjetavača, agresora, nacista, fašista...

Takve su **Elizabeth Suzana Kozina iz Klisa i Slavica Gašparović iz Slavenskog Broda**, dvije prijateljice koje su postale **putokaz** mnogima. Postale su putokaz za plemenitost, za smislen i vrijedan život, putokaz za čovječnost...

Putokaz za Afriku, tako su nazvali svoju malenu grupu na **društvenoj mreži Facebook**, a potom i istoimenu udrugu građana udruga za pomoć djeci u neimaštinom pogođenoj Ruandi, osnovanu **2017. godine**. Osnovale su je nakon prvog posjeta Africi 2017. i boravka u Ruandi, shvativši kako djeca ondje već s 12 godina počinju raditi poljoprivredne poslove, jedu jedan do dva puta tjedno i često nemaju uvjete za obrazovanje. Udruga Putokaz za Afriku pokrenula je donacije, oformivši sustav kumstava, te danas broji **7650 kumčadi**. Kumovi su omogućili priliku za život i školovanje za **više od 7600 djece**.

Elizabeth Suzana Kozina i Slavica Gašparović u Ruandi s prijateljicom u Ruandi

Prvi oblici pomoći krenuli su s malom Facebook grupom s kojom su dijelile iskustva i fotografije, a danas stranica broji **više od 23 tisuće pratitelja**. Ljudi su prepoznali iskrenost i emociju njihovih priča, počeli ih pratiti, a ubrzo su se pojavili i prvi donatori. Donacije se prikupljaju **isključivo od pojedinaca** koji samostalno financiraju rad udruge, bez sudjelovanja kompanija ili institucionalnih donatora.

2600 kumova

Program udruge temelji se na sustavu **kumstava**, gdje kumovi tijekom cijele godine pomažu djeci novčanim donacijama prema vlastitim mogućnostima – mjesečno, tromjesečno godišnje ili jednokratnom uplatom.

Inače, prošlog listopada su članovi udruge u Ruandu dostavili **14 tona riže, 12 tona graha, više od 300 madraca, više od tisuću pari papuča, gotovo dvije tisuće tanjura i žlica, više od tri tisuće sapuna, stotine ruksaka i prostirki, 454 koze, 67 jarčeva i tri krave**. Donacije su raspodijeljene uz prisustvo roditelja, učitelja i ravnatelja škola, a cilj je da svako dijete dobije barem osnovnu sigurnost – obrok, odjeću i mogućnost školovanja.

Putokaz za Afriku pomaže djeci u **više od 70 internata, 11 škola i šest vrtića**, a kroz njihove je programe do sada prošlo više od 7.600 djece. Glavni program udruge temelji se na sustavu kumstava, pa Udruga trenutačno ima oko **2.600 aktivnih kumova**, a kroz

godine ih je bilo preko **8000**. Kumovi dobivaju povratne informacije o djetetu i njegovu napretku.

Među kumovima i ambasadorima udruge ističu se brojne poznate osobe – književnik **Enes Kišević**, nogometni trener **Nenad Bjelica**, glazbenici **Mrle i Ivanka Mazurkijević**, **Neno Belan**, **Marina Tomašević**.

-Postati kum u Putokazu za Afriku želja je mnogih, pa ovdje navodimo što je sve potrebno za tako važnu ulogu u životu jednog djeteta u Africi. Djeteta kojem to mijenja život iz temelja. Nimalo pretjerano nije reći: „**Spašeno je dijete koje ima kuma.**“ Osoba koja želi postati kum mora biti punoljetna. Osoba koja postaje kum ne smije javno dijeliti privatne informacije o djetetu, poput imena, prezimena ili fotografije, zbog zakona o zaštiti podataka (GDPR). Javno objavljivanje slike, imena i prezimena djeteta je apsolutno zabranjeno, zbog toga možete biti isključeni iz kumstva, to je vrlo ugrožavajuća situacija za dijete koje je ovdje. Dijeljenje slike, imena u koju školu ide je zabranjeno. Osoba koja nema dobre namjere, shvati da dijete ima sponzora te može biti smrtno ugroženo, molim vas da ne objavljujete slike, imena ni prezimena. Ne možete ni zamisliti koliko ljudi prati naš rad ovdje. U zahtjevu je potrebno dostaviti svoje osnovne podatke: ime i prezime, e-mail adresa i broj telefona. Uplata u iznosu od 13 € (mjesečno) i povratno primitka podataka o djetetu, s točnim imenom i prezimenom, fotografijom i nazivom škole koju dijete pohađa –

podrazumijeva početak kumstva, a što je najvažnije – za dijete to znači da jede, obrazuje se i da je spašeno od teškog fizičkog rada. Kumovi mogu imati više kumčadi. Plaćanje je vlastita odgovornost – biti kum znači u potpunosti biti odgovoran za to dijete. – pojašnjavaju **Suzana i Slavica**.

U Ruandi su, kažu, **najveća humanitarna organizacija** koja radi po principu: **jedan kum jedno dijete**.

Najveća radost – madraci

-Najbolja stvar za kupiti kumčetu za namjenske donacije je hrana, znači grah i riža, nakon toga ide koza, madraci, sapuni i žlice. Kako se budemo razvijali kao putokazi napisati ćemo u objavama što dalje kupovati. Madracima se najviše raduju zato što prvi put ne spavaju na goloj zemlji. Oni koji su malo bogatiji imaju prostirke. Te su prostirke vrlo tanke, to nije debljine ni jedan centimetar, madrac je prvo ono za što smo se odlučili da ih dignemo sa zemlje, to je njima strašno veliki događaj i promjena u životu. Koza im služe kao jedino meso koji oni pojedu u godinu dana kada kumovi kupe. Naime oni nemaju uvjete za praviti sir i mlijeko. Mlijeko od koze se daje samo novorođenčadi i bolesnima, oni tu kozu pripreme za neku pričest ili vjenčanja, to je jedina vrsta proteina koji dobiju u godinu dana. – napominju.

Madraci

Od donacija primaju ono što bi donatori dali i svojoj djeci, **znači ono najbolje**, čisto ispeglano, ne mora nužno biti novo ali sa nikakvim mrljama.

-Prikuplja se i odjeća za djecu i žene od nula godina pa nadalje, školski pribor, dugmad, škare, iglice, konci, materijali za šivanje haljinica i hlačica, male lagane plastične igračke od autića do malih plišanih igračaka (za vrtiće), knjige za djecu na engleskom jeziku od slikovnica pa na dalje i lagani ruksaci. Namjenske donacije su dobrovoljne donacije kumova koje organiziramo jednom godišnje. Kumovi tada uplaćuju za nabavku potrepština poput graha, riže, sapuna, pribora za jelo (žlice), obuće i madraca, ili nabavku kože. Prikupljene donacije predaju se obitelji kumčadi. Prije polaska za Ruandu, svim ravnateljima škola pošaljemo detaljnu listu donacija, pa se po našem dolasku u školu točno zna kome što ide pri distribuciji. Ravnatelj poziva roditelje kumčadi da (zbog težine), mogu ponijeti sadržaje namjenskih donacija, ali i zbog sigurnosti, jer nažalost postoji i mogućnost pljačke. – pojašnjavaju, ističući kako su se niz puta našli oči u oči s pljačkašima i bili nemoćni.

Inače, u **Putokazima za Afriku** se može postati i volonter.

-Osoba koja želi postati volonter treba poslati životopis i motivacijsko pismo na adresu **volontiranje@putokazzaafriku.com**. Nakon informacijskog razgovora s nekim od članova Uprave, donosi se odluka kojom se utvrđuje odgovara li kandidat za zahtjevnu ulogu volontera Putokaza. Budući volonter-putnik treba izraditi knjižicu cijepljenja koju zovemo „žuta knjižica“, a koja potvrđuje da je osoba primila sva potrebna cjepiva (protiv hepatitisa A i B, žute groznice...) te da je zdrava i spremna za putovanje u Afriku – pojašnjava se procedura za volontiranje.

Farme kokošiju i zečeva u školskim dvorištima

Volonteri udruge u Afriku odlaze dvaput godišnje.

-Najveće zadovoljstvo dolazi kroz promjene koje se vide kod djece, kako odrastaju, završavaju škole i postaju uspješni mladi ljudi. Najveći izazovi su logistika, sigurnost i spora administracija. Djeci treba pomoć sada i odmah, a papirologija zna trajati godinama, ali najvažnije je ostati fokusiran na cilj, odnosno pomoć djeci. Kad vidiš da je jedno dijete izašlo iz kruga siromaštva i sad pomaže drugima, znaš da si promijenio svijet ili barem jedan njegov mali dio. To su trenuci zbog kojih znamo da sve što radimo ima smisla –

kaže **Suzana Kozina**.

Tijekom svog boravka u Ruandi članovi udruge obilaze škole i internate, donose donacije i nadziru projekte poput izgradnje farmi životinja i spremnika za vodu.

-Djeca nas dočekuju s pjesmom i plesom, s izvještajima o uspjehu u školi. Ti trenuci su dirljivi, ali bude i teških – kada čujemo priče o gubitku, gladi ili bolesti. Posebno se ponosimo primjerima mladih koji su, zahvaljujući kumstvu, uspjeli završiti školovanje i nastaviti studij. – priča **Slavica Gašparović**.

Sljedeći korak im je **uložiti u sadnju voćnih sadnica i razvoj farmi kokoši i zečeva u školskim dvorištima**, kako bi se poboljšala prehrana djece.

-Želimo da svaka škola ima svoju malu farmu i voćnjak i da djeca uče uzgajati i prehranjivati se na održiv način – kaže **Gašparović**.

Od donacija je izgrađena i opremljena kuhinja u školi Kivumu, izgrađena su ložišta i opremljena kuhinja u školi Birembo, a kuhinje su opremljene i u školama Kondo i Cyicaró. Nabavljeni su lonci od 200, 300, 350 i 700 litara, metalne zdjele za posluživanje, tanjuri, žlice, plastične čaše, grabilice i plastične posude za pranje, a izrađeni su i stolovi. Školi Kondo uručeno je 1000 kg riže, 1000 kg graha, kao i 11 koza, jedna krava i 11 madraca. Također je, nevezano, uz namjenske donacije kupljeno i podijeljeno 2000 sapuna, 1300 bilježnica i 2000 papuča, a sašiveno je i 2000 haljina.

U zadnje dvije i pol godine u Ruandu je odneseno preko **dvije tone školskog pribora, dresova, lopti, odjeće i igračkaka.**

Pjesma nad pjesmama: dječji smijeh

-U školi Kivumu su izgrađeni tuševi, a za vrijeme pandemije kovida kupljeno je i 1000 perivih maski za djecu i podijeljeno 7176 kg hrane obiteljima, s obzirom na to da nije bilo nastave u školama, gdje bi djeca inače jela. I ovdje su kupljene dvije krave. Nadalje, udruga Putokaz za Afriku kupila je kuću za seksualno zlostavljane djevojčice koja je trenutno u fazi renoviranja. Nabavili smo i majice i školski pribor te su sve namjenske donacije dodijeljene roditeljima djece prema listama sačinjenim temeljem uplata kumova. Kumstva su se tako od osnutka udruge proširila na 20 obrazovnih ustanova – 11 škola (Kivumu, Kondo, Birembo, Cyicaró, Makera, Gatenzi, Burerabana, Munini, Bwirika, Biringaga i Gifumba) i 9 vrtića (Kivumu, Kondo, Biringaga, Cyicaró, Bwirika, Burerabana, Birembo, Munini i Gifumba). Svi osim Birembo nalaze se u distriktu Muhanga. Od donacija su i plaćena i postolja za zastave Putokaza za škole, kao i same zastave. – otkrivaju **Putokazi.**

Eto, postoji način da se pomogne onima kojima je pomoć potrebna. S nešto malo novca koje se često uludo potroši na nepotrebne predmete i troškove, može se usrećiti makar

jednu osobu, a to bi moglo značiti i – čitav svijet.

-Za pitanja vezana uz donacije obratite nam se na e-mail: info@putokazzaafriku.com. Za pitanja vezana uz kumstva obratite nam se na e-mail: kumstvo@putokazzaafriku.com. – poručuju **Putokazi za Afriku**.

-Kada me netko pita gdje živim, uvijek odgovorim – u Klisu i u Kivumiju. Istina je, više sam u Klisu, ali ponekad mjesec ili dva godišnje provedem u Kivumiju. Vuče srce na dva mjesta. I divno je to što ne moram birati gdje moram biti, nego gdje želim biti. Nikad mi se nisu sviđali patetični tekstovi. Smatram da ih i ne pišem. Od 2017. godine pišem i pakiram. Da. Pakiram patetično. Možda vam na prvu zvuči neobično... ali, kao u svakoj priči, pa tako i u ovoj — ima ali. Moje pakiranje za Ruandu nije, ustvari, pakiranje nekih mojih osobnih stvarčica, već pakiranje za našu djecu i naše škole. Kada slažem haljinice, nove hlačiće, košulje, lopte, zvučnike, reflektore... igračke. E, tu mi duša poleti u visine. Tada moja duša vidi kako ih odijevam, kako im stavljam šeširiće i ruksake... i ušima mi odmah krene pjesma nad pjesmama: dječji smijeh. Ne postoji, vjerujte, ništa ljepše na svijetu i nema bogatijeg dara od dječjeg smijeha. Ima ona dječja pjesmica: Nosim sve torbe, radi jedne Jele... A ja — ja

nosim sve torbe radi naše djece... i uvjeren sam da ne postoji sretnija torbarica na svijetu.
– napisala je **Slavica Kozina** u svojoj jednoj emotivnoj objavi na stranicama **Putokaza za Afriku**.

Njezine riječi nisu patetične.

One su – putokaz.

fotografije: Facebook Putokaz za Afriku

****Tekst iz projekta 'Sve bolje i bolje' je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2025. – Agencije za elektroničke medije***